

Številka: Up-321/17-6

Datum: 29. 5. 2017

SKLEP

Senat Ustavnega sodišča je v postopku za preizkus ustavne pritožbe, ki jo je vložil Boštjan Štarkl, Krško, ki ga zastopa Dušan Medved, odvetnik v Krškem, na seji 29. maja 2017

sklenil:

- 1. Ustavna pritožba zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. Cst 25/2017 z dne 18. 1. 2017 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Krškem št. St 1389/2016 z dne 2. 12. 2016 in dopolnilnim sklepom istega sodišča št. St 1389/2016 z dne 5. 12. 2016 se sprejme v obravnavo.**
- 2. Do dokončne odločitve Ustavnega sodišča se zadrži izdaja sklepa o končanju postopka osebne stečaja v postopku osebne stečaja št. St 1389/2016, ki se vodi nad dolžnikom Boštjanom Štarklom pred Okrožnim sodiščem v Krškem.**

OBRAZLOŽITEV

1. Sodišče prve stopnje je z izpodbijanim sklepom postopek odpusta obveznosti ustavilo in pritožnikov predlog za odpust obveznosti zavrnilo. Presodilo je, da je upnikov ugovor proti odpustu obveznosti utemeljen, ker obstaja ovira iz 1. točke četrtega odstavka 399. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo 10/15 – popr. in 27/16 – v nadaljevanju ZFPPIPP). Iz predloženih odločb DURS in FURS naj bi izhajalo, da so bili pritožniku s posameznimi odločbami odmerjeni mesečni prispevki za socialno varnost (tj. prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, poškodbe pri delu in zaposlovanje), ker pritožnik ni predložil obračuna teh prispevkov. To naj bi pomenilo, da davčnemu organu ni dal podatkov, k čemur je bil zavezan. Po oceni sodišča naj bi to predstavljalo težjo kršitev kot dajanje neresničnih, nepravilnih in nepopolnih podatkov. V dopolnilnem sklepu pa je isto sodišče še obravnavalo pritožnikove navedbe v odgovoru na ugovor upnika in jih zavrnilo kot neutemeljene.

Pojasnilo je, da v obravnavanem primeru sodišče še ni odločilo o odpustu obveznosti ter da tretji odstavek 34. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 27/16 – v nadaljevanju ZFPPIPP-G) določa uporabo spremenjenega 399. člena ZFPPIPP tudi za postopke, kot je obravnavani (ki je bil torej začel pred uveljavitvijo spremembe). Višje sodišče je pritožnikovo pritožbo zavrnilo in potrdilo odločitvi nižjega sodišča. Pojasnilo je, zakaj pritožbeni očitki v zvezi z dopolnilnim sklepom niso utemeljeni. Sicer pa naj bi se sodišče prve stopnje pri svoji odločitvi pravilno oprlo na 34. člen ZFPPIPP-G, ki naj bi bil dovolj jasen in ki naj bi urejal prav obravnavani primer. Ureditev po spremenjenem 399. členu ZFPPIPP naj bi bila strožja. Zato naj bi pri 34. členu ZFPPIPP-G šlo za nepravo retroaktivnost. V tem primeru naj bi šlo za kolizijo dveh pravic: dolžnikove pravice do odpusta obveznosti in upnikove pravice do poplačila njegovih terjatev. Takojšnja uporaba novih strožjih pogojev za odpust obveznosti, ki pomenijo zlorabo, naj bi bila v javnem interesu. Praksa naj bi namreč zaznala, da je prej veljavna ureditev omogočala dolžnikom špekulativna ravnanja in naj bi bila zato potrebna korekcija v prid izboljšanja položaja upnikov. Dolgotrajna razmerja, kot naj bi bil postopek odpusta obveznosti, naj ne bi bila absolutno varovana, pač pa naj bi se prilagajala spremenjenim okoliščinam. Ker naj bi šlo pri četrtem odstavku 399. člena ZFPPIPP za zakonsko domnevo, naj bi bilo upniku olajšano zatrjevanje in dokazovanje zlorabe. Upnik naj bi vsa potrebna dejstva navedel. Praktični pomen take domneve je namreč v prevalitvi dokaznega bremena za dokazovanje določenega dejstva na nasprotno stranko. V obravnavani zadevi naj bi pritožnik imel možnost zatrjevati in dokazovati kljub navedeni domnevi, da ni zlorabil postopka odpusta, vendar naj tega ne bi storil.

2. Pritožnik zatrjuje kršitev 2. člena, drugega odstavka 14. člena, 22., 25. in 155. člena Ustave. Pojasnjuje, da se tretji odstavek 34. člena ZFPPIPP-G ne nanaša na sklep o odpustu obveznosti, ki ga sodišča izda po končanju postopka odpusta obveznosti, kot naj bi napačno razlagali sodišči, pač pa naj bi veljal za začetek postopka odpusta obveznosti. Ob takem stališču sodišč naj bi bile stranke postavljene v neenakopraven položaj. ZFPPIPP-G, ki je bil uveljavljen po začetku postopka odpusta obveznosti v obravnavani zadevi, naj bi veljal le za postopke, ki so se začeli po datumu njegove uveljavitve, in ne za postopke, ki so se začeli pred tem. Sodišči naj bi kršili prepoved retroaktivnosti iz 155. člena Ustave, saj naj bi uporabili določila ZFPPIPP-G, ki jih ne bi smeli. Kršili naj bi tudi načelo pravne države (2. člen Ustave), saj naj bi pritožnik utemeljeno pričakoval, da bo država varovala njegove pridobljene pravice. Zato se ne strinja s sodiščem druge stopnje, da naj v njegove pravice ne bi bilo poseženo, kakor tudi, da naj bi šlo za upoštevanja načela sorazmernosti in javno korist. Zato naj bi bil pritožnik obravnavan neenako v primerjavi z drugimi pritožniki, ki so prav tako predlagali odpust obveznosti in je bil sklep izdan pred uveljavitvijo ZFPPIPP-G. Vse navedbe in dokazi, ki naj bi jih upnik podal na naroku, na katerem se je obravnaval ugovor upnika zoper odpust obveznosti, naj bi bili podani po poteku šestmesečnega roka in naj jih zato sodišči ne bi smeli upoštevati. Odločbe DURS naj bi se nanašale na prispevke in ne na davke, kot naj bi v času odločanja sodišč določal veljavni ZFPPIPP. Davki in prispevki naj ne bi bili istovrstna dajatev. Glede tega naj bi bila obrazložitev sodišča pavšalna. Sodišči naj tudi ne bi odgovorili na pritožnikovo navedbo, da ni jasno, kako bi se lahko izdaje odločb DURS o

plačilu prispevkov šteje kot dajanje neresničnih, nepravilnih ali nepopolnih podatkov. Zato naj bi bili podani tudi kršitvi 22. in 25. člena Ustave. Upnik naj tudi ne bi konkretizirano navedel, zakaj meni, da je pritožnik zlorabil pravico do odpusta obveznosti. Sodišče prve stopnje naj na to njegovo navedbo ne bi odgovorilo, odgovorilo pa naj bi sodišče druge stopnje, vendar pa se pritožnik s tem odgovorom ne strinja. Sodišče druge stopnje naj ne bi obrazložilo, zakaj se nepredložitev podatkov organu šteje za hujšo kršitev, kot če bi dal neresnične, nepravilne in nepopolne podatke. Sodišče tudi naj ne bi obrazložilo, zakaj bi se odločbe o prispevkih šteje kot dodatna oziroma naknadna odmera prispevkov, saj naj to iz samih odločb ne bi izhajalo.

3. Pritožnik predlaga sprejem ustavne pritožbe v obravnavo in začasno zadržanje izdaje sklepa o končanju postopka osebnega stečaja, ki se vodi nad njim, saj bi v primeru pravnomočnega končanja tega postopka morebitna ugoditev ustavni pritožbi za pritožnika ne imela nobenega pomena.

4. Senat Ustavnega sodišča je ustavno pritožbo sprejel v obravnavo (1. točka izreka). O njeni utemeljenosti bo odločalo Ustavno sodišče, ki bo presodilo, ali so bile z izpodbijanimi sodnimi odločbami kršene pritožnikove človekove pravice oziroma temeljne svoboščine.

5. Če je ustavna pritožba sprejeta v obravnavo, lahko na podlagi 58. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) senat ali Ustavno sodišče na nejavni seji zadrži izvršitev posamičnega akta, ki se z ustavno pritožbo izpodbija, če bi z izvršitvijo nastale težko popravljive škodljive posledice. Pritožnik navaja, da je odpust obveznosti vezan na tek postopka osebnega stečaja, v obravnavanem primeru pa obstaja nevarnost njegovega končanja, saj naj bi sodišče izdalo sklep, da se preizkus terjatev ne opravi. Glede na navedeno naj v primeru končanja tega postopka morebitna poznejša ugoditev ustavni pritožbi ne bi imela nobenega pomena, saj pritožnikovega položaja ne bi bilo mogoče izboljšati. Ustavno sodišče ocenjuje, da je pritožnik s temi navedbami izkazal nastanek težko popravljivih škodljivih posledic. Postopek odpusta obveznosti se namreč izvede znotraj postopka osebnega stečaja (drugi odstavek 397. člena ZFPPIPP). Če torej sodišče izda sklep o končanju postopka osebnega stečaja in ta postane pravnomočen, o odpustu obveznosti ni mogoče več odločati. Morebitna ugoditev ustavni pritožbi zato ne bi bila več smiselna, saj pritožnikovega pravnega položaja ne bi mogla več izboljšati. Ustavno sodišče prav tako ocenjuje, da zadržanje izdaje sklepa o končanju postopka osebnega stečaja ne more imeti škodljivih posledic za upnice pritožnika. Sodišče prve stopnje je namreč izdalo sklep št. St 1389/2016 z dne 11. 8. 2016, da se preizkus terjatev ne opravi, ker pritožnik nima premoženja in prejemkov, ki bi spadali v stečajno maso, oziroma bo znesek teh prejemkov neznaten. To pomeni, da sklep o končanju postopka osebnega stečaja ne bo vseboval prijavljenih in priznanih terjatev, ki stečajnem postopku ne bodo plačane. Zato pravnomočni sklep o končanju ne bo izvršilni naslov za te terjatve (prim. četrti odstavek 396. člena ZFPPIPP). Iz navedenega izhaja, da bo plačilo terjatev upnikov v vsakem primeru odloženo. Glede na navedeno je Ustavno sodišče na podlagi 58. člena ZUstS odločilo, da do končne odločitve zadrži izdajo sklepa o končanju

postopka osebnega stečaja, ki se vodi nad pritožnikom. To pomeni, da sodišče prve stopnje ne sme izdati sklepa o končanju navedenega postopka, dokler Ustavno sodišče ne odloči o pritožnikovi ustavni pritožbi (2. točka izreka).

6. Senat je sprejel ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena in 58. člena ZUstS ter prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: predsednica senata dr. Dunja Jadek Pensa ter člana dr. Etelka Korpič – Horvat in dr. Marijan Pavčnik. Sklep je sprejel soglasno.

dr. Dunja Jadek Pensa
Predsednica senata